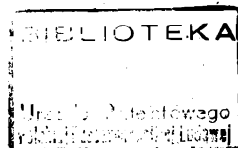

URZĄD PATENTOWY

E 02 67/46

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 21339.

Alois Victor Lutz
(Zürich, Szwajcaria).Kl. ~~84 a~~, 3/10.

84a 7/46

Jaz klapowy.

Zgłoszono 7 lutego 1933 r.

Udzielono 10 kwietnia 1935 r.

Pierwszeństwo: 8 lutego 1932 r. (Niemcy).

Wynalazek niniejszy dotyczy jazu o dwóch klapach, uruchomianego ciśnieniem spiętrzonej wody.

W znanych jazach tego rodzaju klapa górna jest zaopatrzona w ogon, zwrócony w stronę wody dolnej i opierający się o grzbiet klapy dolnej, albo też klapa górna opiera się swą częścią dolną bezpośrednio na klapie dolnej. Oba te ustroje wykazują tę wadę, że przez szczelinę po stronie powietrznej, biegnącą wzdłuż linii stykania się obydwóch klap, zachodzi strata wody, zwłaszcza przy niższych położeniach klap, gdy szczelina ta znajduje się pod zwiększonym ciśnieniem wody, znajdującej się nad klapami, ponadto strata wody zachodzi wskutek działania ssącego spiętrzonej wody, spływającej po klapach jazu. Utratę

wody wewnętrznej pod klapami należy stale wyrównywać dopływem wody spiętrzonej, co wytwarza albo niepożądane w komorze jazu osadzanie się piasku, zawartego w wodzie, przepływającej stale przez komorę, albo w razie niedostatecznego dopływu wody spiętrzonej powoduje nagłe opadnięcie jazu.

Niedogodność tę usuwa zastosowanie konstrukcji w myśl wynalazku, w której styk obydwu klap jest przeniesiony ze strony wody dolnej na stronę wody górnej, przyczem klapa dolna przy jazie podniesionym dosięga zwierciadła wody spiętrzonej i posiada po stronie wody górnej skierowany ku dołowi krawężnik, na którym opiera się krawędź górna klapy górnej. Zapobiega to stratom wody przez szczeli-

nę pomiędzy obydwiema klapami. Ponadto dzięki zaopatrzeniu klapy dolnej w krawężnik, klapa górna może być krótsza i można ją łatwiej wykonać. Wzrastają przytem wprawdzie wymiary a wraz z niemi i obciążenia zginające klapy dolnej, pozostaje jednak dosyć miejsca w komorze wewnętrznej na zaopatrzenie jej w wysokie dźwigiary wzmacniające. Klapę górną zaleca się natomiast zaopatrywać w dźwigiary możliwie niskie, w odwrotnym bowiem przypadku bądź koniec klapy dolnej będzie ocierał się o stronę dolną klapy górnej, bądź też wypadnie zwiększyć odległość pomiędzy osiami klap.

Rysunek przedstawia tytułem przykładu w przekroju dwie postacie wykonania jazu według wynalazku.

Obydwie klapy 1 i 2, osadzone obrotowo na osiach poziomych 3 i 4, zamykają, jak w zwykłych jazach o klapach podwójnych, komorę wewnętrzną 5, którą można dowolnie łączyć bądź z wodą spiętrzoną, w celu podniesienia klap, albo z wodą dolną (niespiętrzoną) w celu opuszczenia jazu w położenie, przedstawione na rysunku linjami kreskowanemi.

Klapa dolna 2 sięga poziomu zwierciadła 6 wody górnej; posiada ona skierowany ku dołowi krawężnik 7, na którym opiera się górną swą krawędzią zapomocą krawężnika 8 klapy górnej 1.

Zagiętej części klapy 2, tworzącej koronę jazu i kończącej się po stronie wody spiętrzonej płaskim krawężnikiem 7, nadaje się w celu uzyskania dogodnego spływu wody nad koroną jazu kształt powierzchni walcowej. Krawężnik 7 oraz część klapy dolnej 2, znajdująca się po

stronie wody niespiętrzonej, winny być w przybliżeniu prostopadłe do siebie.

Klapa górna 1 bywa płaska, jak na fig. 1 i 2, można ją jednak zlekka wygiąć ku górze.

W odmianie według fig. 2 część górna klapy dolnej jest wykonana w postaci zamkniętej ze wszystkich stron rury 9. Wypór rury tej prawie całkowicie równoważy ciężar własny klap, przyczem do podniesienia jazu wystarcza ciśnienie, powodowane niewielką nawet różnicą poziomów zwierciadeł wody górnej i dolnej. Ponadto rura 9 skutecznie usztywnia klapę dolną.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Jaz klapowy o dwóch klapach, nachylonych ku sobie na podobieństwo połaci dachowych, z których klapa dolna, znajdująca się po stronie wody niespiętrzonej, sięga poziomu wody spiętrzonej i, będąc zagięta w górnej swej części, kończy się krawężnikiem, na którym opiera się górną swą krawędzią klapa górna, znajdująca się po stronie wody spiętrzonej, znamienny tem, że krawężnik przechodzi nakształt powierzchni walcowej w klapę dolną.

2. Jaz według zastrz. 1 z zamkniętą rurą pod klapą dolną, znamienny tem, że rura ta tworzy częścią swej ścianki zaokrąglenie, łączące klapę dolną z jej krawężnikiem.

Alois Victor Lutz.
Zastępca: M. Skrzyppowski,
rzecznik patentowy.

Fig1

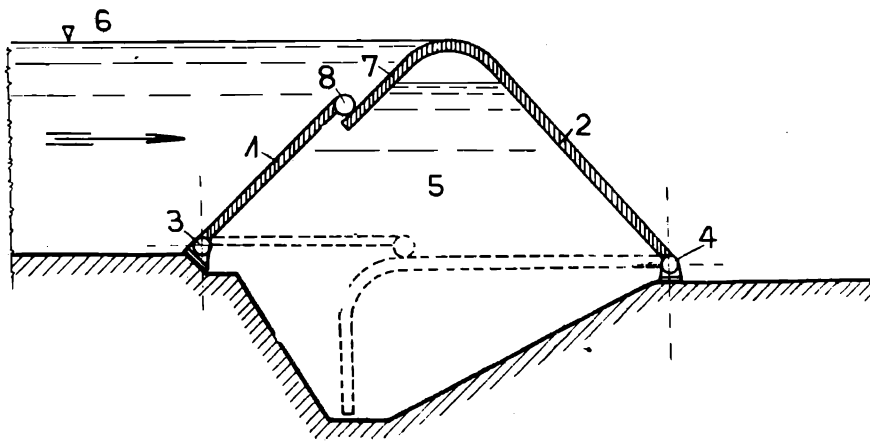

Fig2.

